

Ik hoop dat uit de weergave der illustraties al duidelijk is geworden welk een groote expressieve kracht deze knipsels hebben. Er zijn er verschillende bij die met hun massieve zwart sterk aan houtsneden doen denken. Zoo heeft Ruth Schaumann met tekst en beeld een bijzonder mooi geheel tot stand gebracht. Want, roept zij in de versregel meestal een sterk sprekend detail op, het beeld er naast, op zichzelf steeds een prachtig compositorisch geheel, vult het woord aan, verdiept en verinnigt het. Zoo wordt het tot een verrijnd genot dit mooie „prentenboek voor groote menschen” te doorbladeren, niet het minst door de nieuwe stijlvolle Rudolf Koch-letter, waarin de tekst is gedrukt.

De waarde van het boekje ligt echter hooger. We hebben hier het verhaal van een vrouwenleven, neergelegd in een vers van 21 regels, modernzakelijk weergegeven zouden we bijna zeggen, maar met welk een innige aandacht, met welk een teere liefde is het waargenomen. Zóó is ze nu, „Anna”, de vrouw zooals er honderdduizend zijn, zóó, met haar droomerijen, haar verlangens, haar pijn en vreugde en zorgen. Zóó hebben wij door dit boekje ons in haar leven moeten verdiepen, van jongsaf, en wij hebben gevoeld dat zij onze naaste, onze zuster is.

Zóó de naaste zien en hem zóó weergeven voor vele, vele anderen, dat is in waarheid hem „liefhebben als onszelf”.

L. H.—S.

DE KUNST VAN HET VERTELLEN

JO KALMIJN-SPIERENBURG

„Verhaaltjes vertellen? Nee hoor, dat kan ik niet”, zegt menig moedertje. „Daar moet je aanleg voor hebben.”

Niets van aan.

Ja, natuurlijk zijn er maar enkele van die begenadigden onder ons, moeders, die met onuitputtelijke fantasie en onder alle mogelijke omstandigheden een verhaal uit de mouw kunnen schudden. Natuurlijk zijn er maar enkelen, die zóó kunnen vertellen, dat de kleine luisteraars aan hun lippen hangen.

Maar we kunnen tóch wel dansen, al is het niet met de bruid, zegt het spreekwoord troostend. En we kunnen tóch wel vertellen, al hebben we nu niet bepaald een uitgesproken talent.

Moeilijk? Welneen.

Het komt er maar alleen op aan ons geheel in te leven in het kleine wereldje van ons kind.

We beginnen maar heel dicht bij huis. We pakken maar iets uit de dagelijksche omgeving van het kind en beginnen daarover te vertellen... te praten eigenlijk. Zoo maar voor de vuist weg, zonder eenige opzet of bedoeling.

Wáár stelt het kind belang in? Waar is het graag mee bezig? Met de pop? Met de teddybeer? Met het

jonge poesje van de buurvrouw? Prachtig, dan wordt dat ons uitgangspunt.

„Het poesje heeft drie zwarte pootjes en één wit? Is dat niet grappig? Hij slaapt in een mandje vlak naast het fornuis. Want, o, het is zoo'n verschrikkelijke koukleum. Maar eens op een keertje.....” Daar komt het verhaal vanzelf! We behoeven heusch geen geschikt onderwerp te zoeken. We behoeven niet angstvallig er op te letten, of er wel moraal is in ons verhaal, of de stijl wel deugt, of de compositie wel in orde is. Allemaal totaal overbodig. Wat vraagt het kind? Alleen dit ééne: Is het een léuk verhaal, een fijn verhaal desnoods. Als het verhaal niet leuk is en niet fijn, dan geniet het kind er tóch niet van en steekt het er tóch niets van op, al is het verhaal nóg zoo onberispelijk in elkaar gezet, al heeft het nóg zulk een deugdelijke strekking of nóg zulk een keurige oplossing.

Onderwijzers en onderwijzeressen in de eerste schooljaren kunnen er van meepraten. Een prachtig voorbereide en voorbeeldig voorgedragen vertelling kan op onverklaarbare wijze over de hoofdjes der kinderen heengaan, terwijl een geïmproviserd verhaal, lukraak verteld in een verloren snippertje tijd

soms verbluffend inslaan kan. Er is contact. Dat is te zien aan die opgeheven gezichtjes, aan die wijde, glanzende oogen.

Dus we kunnen er maar op los vertellen? Dat nu ook weer niet. We moeten er ons van bewust zijn dat de kleintjes al wat we vertellen met groote gretigheid en intensiviteit in zich opnemen. Ons woord is evangelie. Onze voorstelling van de dingen, onze kijk op de dingen, het wordt allemaal klakkeloos overgenomen door het kind. Het komt er dus op aan het kind geen onzuivere voorstelling of verkeerde kijk bij te brengen.

Wat eenmaal via een vertelling geschreven is op het blanke blad van de kinderlijke verbeelding, kan niet dan met de grootste moeite weer worden uitgewischt.

hij Hem leert kennen als de liefdevolle Hemelsche Vader, die weet en begrijpt wat er in elk kinderhart omgaat.

Dus geen schrikaanjagende vertelsels!

Verder geen smakelijke relazen van kattedwaad of iets dergelijks. Kinderen hebben vaak een groote zucht tot imitatie! En het is meer dan eens vorgekomen, dat kinderen door een gloedvol verteld verhaal tot schavuitenstreken gebracht werden.

En dan nog één ding! Vertel vrolijk! Het kind hoort graag een verhaal, waar het hartelijk om kan lachen. Kijk maar eens naar die glundere gezichtjes bij de blijde ontkenning van de vertelling. Hoor maar eens met welk een onrust er geïnformeerd wordt „of het wel goed afloopt”, als het verhaal spannend begint te worden. Geef het kind altijd een

Griazelige spookverhalen of dergelijke zijn uit den booze. Ook al vindt het kind ze nog zoo heerlijk spannend en al luistert het er ook nog zoo graag naar met gloeiende ooren en bonzend hartje.

Er zijn voorbeelden van op te noemen, waarbij een onverstandig verteld verhaal een maandenlange onrust en angst van het kind tengevolge had.

Nu zullen wij bijvoorkeur onze kleine kinderen niet tracteeren op een verhaal over weerwolven en heksen en tooverkollen. Maar menig moedertje gebruikt in een hachelijk oogenblik een dergelijk verzinsel bij wijze van dreigement. We gebruiken dan wel geen spoken om het kind tot rede te brengen maar misschien Sinterklaas of misschien een kabouterdje, dat achter de deur staat en alles hoort. Zelfs wordt op deze wijze verteld van „den Lieven Heer, Die alles hoort en alles ziet.”

Dit laatste is al heel gevaarlijk. Het kleine kind gaat God beschouwen als iemand, die „dwars door de muren en door de dekens van je bedje” heen op een benauwende manier je bespiedt, inplaats dat

„happy end”. Dat geeft hem het heerlijke bevredigende gevoel, dat alles in orde is.

Natuurlijk, in het werkelijke leven ontbreekt helaas vaak het happy end, het blijde slot. In de werkelijkheid komen niet alle verdwaalde jongetjes weer veilig thuis en worden niet alle zieke moeders weer heelemaal beter. Maar die bittere werkelijkheid komt voor het kindergemoed gauw genoeg. Laat het kind, dat zoo graag in de zonneschijn vertoeft, maar zoo lang als maar eenigszins mogelijk is zijn blijde illusie, zijn gelukkige droom.

Laat het zoo lang mogelijk leven in het vaste vertrouwen, dat alles in het leven goed afloopt. Ik weet wel, dat het heel verleidelijk is om met een weemoedig of treurig verhaal het kind diep onder de indruk te brengen. Het is alleraardigst om al de gevoelens, die er in het kind bij het luisteren omgaan, zich te zien afspiegelen op zijn gezichtje. Het kind kan zich niet beheerschen, het ziet geen kans zijn verdriet te verbergen. Het zucht en schreit openlijk. Het raakt in groote spanning en opwindung.

Aardig om gade te slaan, zeker, maar minder aardig voor het kind, dat geheel uit het oog verloren heeft, dat het alles geen werkelijkheid is doch slechts verzinzel. Sommige kinderen, die gevoelig van aard zijn, reageeren heel fel op een droevig verhaal. Wij weten van een kleinen jongen, die bij het verhaal van Jezus' kruisiging, hóé voorzichtig het hem verteld werd, buiten zichzelf raakte van smart en bijna niet tot bedaren te brengen was.

Onderwijzeressen in de eerste klas kunnen de kleintjes aanwijzen, die met de waterlanders te kampen krijgen, zoodra het verhaal een tikje droevig wordt. Een onderwijzeres vertelde ons, dat ze in haar klas een ventje had, dat zich onder de Bijbelsche les steevast onder zijn bank liet glijden, als het verhaal droevig werd, om daar even uit te snikken.

Het kinderlijk gemoed is zulk een teer instrument, het mag niet anders dan met groote behoedzaamheid bespeeld worden.

Vertellen voor kinderen..... een teer werk, maar een heerlijk werk! Want wat kunnen we niet, al vertellende, ons kind leeren en prettig bezighouden! Als alle spelletjes gespeeld zijn, als al het speelgoed achteloos terzijde geworpen wordt, dan is er nog altijd moeders schoot, waaraan het kind luisteren kan naar wat ze met zachte stem vertelt.

Een moeder, die vertellen kan, is een groot bezit voor het kind! Laten wij toch niet te gauw ons van die taak afmaken door den doodoener: „Nee, vertellen, dát kan ik niet.”

Als we werkelijk zoo absoluut van alle fantasie gespeend zijn, dat ons niet het eenvoudigste en kleinste verhaaltje te binnen schieten wil, dan nog is er geen reden om te wanhopen.

Want dan staan ons immers een schat van vertelselboeken ten dienste waaruit we onze onderwerpen kunnen halen en waaruit we, zelf lezende, ons de „techniek” van het vertellen eigen maken kunnen.

En als ook dát niet gelukken wil, dan kunnen we ons nog altijd een paar prentenboeken aanschaffen, om samen met ons kind te lezen en plaatjes te kijken. Bij prentenboeken denke men niet dadelijk aan de lorrige lectuur, die op dat gebied aan den man (of liever aan de vrouw!) gebracht wordt. Kreupele rijmpjes bij onmogelijke prentjes op slecht papier! We hebben onze welverzorgde prentenboeken, al zijn de stuiversboeken nog lang niet verdrongen door béter. We denken maar even aan de prentenboeken uit onze Libellen-serie!

Laten we het niet als iets onbelangrijks beschouwen of we onze kinderen vertellen of niet.

Het is een kwestie van groot belang. Want hoeveel slechte humeurtjes zijn er al niet met een aardige afleidende vertelling verdreven. Hoeveel ruzietjes en kibbelpartijen van de kinderen onderling zijn er al op die manier voorkomen. Hoeveel naargeestige, druilerige wintermiddagen zijn er al niet gezellig en genoeglijk geworden door moeders: „Kom, ik zal eens wat vertellen bij de schemerlamp.”

Moeders, leg uw werk eens een keer terzijde, als het gezichtje van uw kind verveeld en mokkend staat. Offer eens wat van uw kostbare tijd op om een fijn verhaal te vertellen.

Het vereischt tijd en aandacht en toewijding. Het vereischt liefde en overgave. Maar zonder dit alles kunnen wij bij de opvoeding van ons kind niet toe. En als wij ons eenmaal overwonnen hebben, komen wij, al vertellende, tot de ontdekking, dat wij er zelf hoe langer hoe meer plezier in beginnen te krijgen. Uitdeelende worden wij rijker. Gevende en weg-schenkende groeit op wonderlijke wijze ons eigen bezit.

Dit is niet alleen het geval bij de opvoeding. Overal waar sprake is van liefde komen wij deze wonderlijke, heerlijke wet tegen.

Want wie heeft, dien zal gegeven worden.....”

Storm

Mijn raam kleppert en de gordijnen waaien op en neer; toch laat ik het openstaan. Het stormt en ik wil de storm niet ontgaan. Ik wil er in zijn en mijn krachten ertegen afmeten. Buiten is het somber en unheimisch zwieberen de takken van de boomen heen en weer; het lijkt wel of ze willoos aan de storm zijn overgeleverd; toch komen ze telkens weer op dezelfde plaats terug. Ze hebben hun stam, die hen niet loslaat. Alleen als de storm erg hevig is, zullen er zijn, die afbreken.

Stil doe ik mijn jas aan en sluip weg. De donkerte grijnst mij tegen; de haard lokt met zijn warmte. Dan ga ik verder en vecht tegen de wind. Ik voel, dat ik vechten moet, maar de storm is zoo groot, zoo geweldig. Ben ik dan als die kleine takjes, die niet tegen de storm op kunnen en hun stam los moeten laten? Waar is dan mijn steunpunt? Ik worstel verder en voel mij steeds sterker worden. Dan, op een hoogte, blijf ik staan. Met wijd-open oogen overzie ik alles. Eerst beneden mij, totdat mijn blik vanzelf naar boven rijst. Nu schitteren de sterren, ze lijken niet veraf meer. Mijn onrust gaat weg en vast sta ik in de storm. De takken hebben hun stam, die hen vasthoudt, maar ik heb toch een veel sterkere Kracht, die mij niet los zal laten, gaat het door mij heen.